

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਦੁਲਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.ਜੇ.

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1954 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 104-ਡੀ

ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (1861 ਦਾ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 7—ਨਿਯਮ 16.24(ix)-ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਕਟ 1935—ਸੈਕਸ਼ਨ 240(2) ਅਤੇ (3) ਅਤੇ 243—ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜੇ—ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ—ਸੈਕਸ਼ਨ 240(2) ਅਤੇ 3, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੇ ਰੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 243—1949 ਦਾ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰ. 124, 22 ਸਤੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ—ਕੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ -ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ - ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (ix)- ਦੇ ਉਪਬੰਧ - ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 240(2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935, ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ, ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ. 12, ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਵਲ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ 1949 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ,

ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਸੀ, ਭਾਵ, ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਸੀ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 16.24(ix) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੰਨੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਆਨੰਦ

(1), ਅਤੇ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਡੇਮੀਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2), ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ; ਵੈਂਕਟ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ (3), ਭਾਰਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਈ. ਐਮ. ਲਾਲ (1), ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ (2), ਪੀ. ਜੇਸਫ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਤ੍ਰਵਣਕੋਰ ਕੇਚੀਨ ਰਾਜ (3) , ਅਤੇ ਨੈਬਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (4), 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 5 ਜੂਨ, 1954 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਪਰਸਾਦ ਮਾਥੁਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਇਹ ਅਪੀਲ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2 ਅਗਸਤ 1949 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਐਸ.ਪੀ. , ਦਿੱਲੀ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ

ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਜੇ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪੋਸਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਮੁਦਈ 1939 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1946 ਵਿਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 21 ਮਾਰਚ, 1948 ਨੂੰ, ਉਹ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੋਹਰੀਰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨੈਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਤੋਂ 100-100 ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਵਿਚ 400 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਬਚਾਅ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਸ਼ਿਵ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਚੁੱਪਚਾਪ ਉਸਦੀ ਪੈਂਟ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਨੋਟਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ 29 ਜੂਨ, 1948 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਪਰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਸਤ, 1948 ਦਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਨ. ਭਾਟੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਦੇਹੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, 15 ਜਨਵਰੀ, 1949 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੁਦਰਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੰਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਨੋਟ. ਇਹ ਜਾਂਚ 23 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਆਰਮਡ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਡਜੂਟੈਂਟ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾਸ, ਐਡਜੂਟੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਦਿੱਲੀ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਨਿਯਮ 16.3(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਸੀ. ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ,

ਐਸ.ਪੀ., ਨੇ 6 ਜੂਨ, 1949 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਤੇ ਸਮਝਾ ਕੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਤੋਂ 7 ਜੂਨ, 1949 ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 5 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 7 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੈਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ, ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਲਾਪਰਵਾਹ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 16 ਜੁਲਾਈ, 1949, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 16) ਅਤੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਬਰਖਾਸਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ 2 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ 17 ਅਕਤੂਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਧਾਰਾ 80, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। 14 ਦਸੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੇਸ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ-

(1) ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.3(1)

(2) ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (ix;) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1949 ਦਾ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 124; ਅਤੇ

(3) ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਨ. ਭਾਟੀਆ ਦੁਆਰਾ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ।

ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240(3) ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਵਾਂਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (1861 ਦਾ ਐਕਟ V) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਾਂਗਾ। ਪਹਿਲਾ ਅੰਕ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

"(1) ਕੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.3(d) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ?"

ਨਿਯਮ 16.3(1) (d) ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

"ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ 400 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪੈਂਟ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਟਰਾਊਜ਼ਰ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ 100 ਰੁਪਏ ਦੇ ਚਾਰ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾਸ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਦੂਜੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦਾਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਸੀ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.3 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਜਾਂਚ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਗਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਐਨ. ਭਾਟੀਆ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਬਹਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਨ. ਭਾਟੀਆ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਹਾਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਹੁਣ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 7 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 16 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ 2 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ ਸ. ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹੁਣ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 240 ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਹਨ। ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਰੈੱਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ "ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ" 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰੈੱਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 240 ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਰੈੱਕ ਸੀ। ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ

ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਆਨੰਦ (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ (2) ਅਤੇ (3) ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਹੁ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਡੇਮੀਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2) ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24(ix) ਹੈ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ 22 ਸਤੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 124 ਆਫ 1949" (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ. 12) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ-

"ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ, ਖੋਜ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗੀ ਫਾਈਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (ਆਈਆਰ) ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਵੀ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ

ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 12 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਹੀ 1949 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਇਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਸੀ, ਭਾਵ, ਇਹ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਸੀ।, ਇਹ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਆਨੰਦ (1) ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 12, ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖੇਜ ਦੇ ਨਾਲ- ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ 12 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (ix) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵੈਕਟ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ (1), ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਵੈਕਟ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਵੀ ਕੋਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1919 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 96-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਭਾਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ

ਧਾਰਾ 96-ਬੀ (ਬੀ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। 5) 1919 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ 1919 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 96-ਬੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿ. ਆਈ. ਐਮ. ਲਾਲ (2) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਵਾਜਬ ਮੌਕੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੁਣ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦਾ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (1861 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ V) ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ-

ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹ ਜਾਂ ਉਸੇ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਮਝਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24(ix) ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। (1)। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (hc) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਜੇ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗਾ, ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਭਾਰਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਈ. ਐੱਮ. ਲਾਲ (1) ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀ. ਜੇਸਫ ਜੌਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟਰਾਵਨਕੋਰ ਕੋਚੀਨ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਧਾਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਈ.ਐਮ. ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 16 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਦੇ ਹੁਕਮ, ਨੁਮਾਇਸ਼ ਪੀ. 16 ਰਾਹੀਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, 25 ਜੁਲਾਈ 1949 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨੋਟ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

“ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਉਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੈਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਕੇਸ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਮਿਸਟਰ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 1949 ਦੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 124 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ. 12) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਫਾਰਮ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਏ ਹਨ। 2 ਅਗਸਤ, 1949 ਦਾ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਹ ਸਭ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਬੂਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ

ਨਹੀਂ। ਹੁਣ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਡੇਮੀਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1) ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕੁਝ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ "ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੋਜ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24(ix) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਨਰਗਠਨ "ਪਦਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਘਟਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

ਫਿਰ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਦਈ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਹ ਸਿਕਾਇਤ 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਕੇਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੁਲਤਵੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

“ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੈਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ।

ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਬਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311(2) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੌਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (hr) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ

ਡੀਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ , ਅਨੁਵਾਦਕ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਵਲ ਕੁਮਾਰ ਐਡੀ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ।